

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XX. 1933.

AMSTERDAM

P. A. HEMERIJCK

(A. T. KLEEREKOPER)

1933.

Aanvullingen op:
**Ridderorden,
Eereteekenen, Draagteekens en Penningen**
betreffende de Weermacht van Nederland
en Koloniën (1813 — heden) ¹⁾.

KONINKLIJKE LANDMACHT.

46. Citadel van Antwerpen.

Een miniatuur medaille, groot 11,5 m.M., komt ook voor.

47.

Men vindt de medaille der Commissie van Erkenntenis met opschriften als: DE COMMISSIE — VAN ERKENNTENIS — VOOR — DE STRIJDE — OP — DE CITADEL — EN SCHELDE — TE — 'S HERTOGENBOSCH. Idem TE BREDA. Verzameling Jhr. SNOECK. Zoo zijn er ook exemplaren bekend van Middelburg en Schiedam en zullen meerdere van deze opschriften te vinden zijn. ²⁾

De miniatuur medaille in brons, groot 16 m.M., komt ook voor met op de keerzijde twee eikelootakken onder saamgebonden door een lint, waaronder MOUSSAULT F.; met knop en ring.

118. FRANS DUNKLER.

Twee exemplaren in zilver zijn geschonken, resp. aan: den commandant en aan den directeur der Koninklijke Militaire Kapel.

Voor de leden der K.M.K. is de naam van den begiftigde op den penning gegraveerd.

¹⁾ Zie *Jaarboek* 1932, blz. 1—196.

²⁾ In den *Catalogus van het Penning-Kabinet nagelaten door Mr. JERO. DE VRIES*, Nov. 1884 te Amsterdam verkocht, komt onder No. 3472 een bronzen exemplaar van dezen penning voor met op de keerzijde ingestempeld: JERONIMO DE VRIES, MEDEONTWERPER.

SCHIETPRIJZEN.

63a. Pijsschieten van het 2e Regiment Infanterie, ± 1845.

Voorzijde: Krans van lauwertakken, waarbinnen en er boven uitstekend twee gekruiste percussie-geweren, gedekt door een koninklijke kroon. Omschrift: 2DE REGIMENT INFANTERIE MILITAIRE EENDRAGT.

Keerzijde: Krans van lauwertakken, waarbinnen een schild met versierden bovenrand is aangebracht. Het schild gedekt door een koninklijke kroon. Op het schild: 2DE LUITENANT -- P. J. VAN ENGELSDORP.

Omschrift: 2DE PRIJS VOOR HET BUSSCHIETEN.

De penning is gevat in een breeden rand, van buiten en van binnen begrensd door een parelrand.

Cat. du Cabinet Numismatique de feu S.A.R. la Princesse MARIANNE des Pays-Bas (vente J. SCHULMAN. Amst., Nov. 1933), pl. XVI. 802, aldaar door den schrijver aangekocht.

Zilver, 55 Gr., 70 m.M., met oog en ring. De opschriften gegraveerd, de versiering opgelegd.

PIETER JACOB VAN ENGELSDORP werd in 1843 geplaatst als 2e luitenant bij het 3e Bataillon van het 2e Regiment Infanterie te Maastricht. De penning is een schietprijs door den Chef van het Korps beschikbaar gesteld en, naar de er op voorkomende geweren te oordeelen, omstreeks 1845 uitgereikt.

GEDACHTENIS EN PRIJSPENNINGEN.

116a. Eeuwfeest van het Militair Invaliden-Huis te Leiden, 1917.

Voorzijde: Het gebouw van voren gezien, ter weerszijden van de hoofddeur oude kanonnen. Boven: 1817-1917. Omschrift in verdiepten rand: AAN DEN RAAD VAN ADMINISTRATIE VAN HET MILITAIR INVALIDEN HUIS * LEIDEN 15 APRIL 1917 * .

Keerzijde: In het veld opschrift op 7 regels: TER -- HERINNERING AAN -- HET 100 JARIG BESTAAN -- VAN HET MILITAIR INVALIDENHUIS -- UIT HOOGACHTING AANGEBODEN -- DOOR -- DE INVALIDEN. In verdiepten rand gestyleerde lauwerkrans. Door J. M. VAN KEMPEN & Zonen, Voorschoten.

Matzilver, gegraveerd, 70 m.M., uniek.

(*Jaarboek Kon. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde* IV. 1917, blz. 126).

Den 15 April 1817 werd in het voormalig Proveniershuis aan den Middelweg te Leiden het Militair Invalidenhuis gesticht, dat in 1913 vervangen is door het nieuwe gebouw aan den Hoogen Rijndijk, afgebeeld op den penning.

**122a. Dressuurmedaille van de Nederlandsche Militaire
Rijschool, 1932.**

Voorzijde: Borstbeeld van den directeur der Rijschool, luitenant-kolonel der veldartillerie in uniform, het hoofd gedekt door een képi, links gewend. Omschrift: LUIT. KOL. J. H. VAN REEDE DIRECTEUR 1932. In het veld rechts naast het borstbeeld het monogram van de beeldhouwster, die den penning modelleerde.

Keerzijde: Opschrift: DRESSUUR -- MÉDAILLE -- VOOR --
AANGEBODEN DOOR -- DEN DIRECTEUR VAN -- DE RIJSCHOOL.

Modellé Mej. G. J. W. RUEB. Door Kon. BEGEER.

Zilver, brons, 60 m.M.

De Directeur van de Rijschool heeft het uitsluitend recht met toestemming van den Inspecteur der Cavalerie de dressuur-medaille toe te kennen, die ingesteld werd ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Nederlandsche Militaire Rijschool te Amersfoort op 1 December 1932 en uitgereikt wordt voor verdiensten op het gebied der rij- en africhtingskunst.

Als bronzen gietpenning, groot 198 m.M., is de penning aan den Directeur der Rijsschool aangeboden. Deze draagt op de keerzijde het opschrift: OP 1 DECEMBER 1932 - IS AAN DEN LUITENANT KOLONEL - J. H. VAN REEDE - DIRECTEUR VAN DE RIJSSCHOOL - BIJ DE VIERING VAN HET - 75-JARIG BESTAAN DIER INRICHTING - DEZE DRESSUUR MEDAILLE AANGEBODEN - DOOR DEN INSPECTEUR DER CAVALERIE - NAMENS DE BEREDEN OFFICIEREN - EN OUD-OFFICIEREN - VAN DE - KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LANDMACHT - EN VAN HET - KONINKLIJK NEDERLANDSCH OOST-INDISCHE LEGER - VOOR ZIJN - UITMUNTENDE EIGENSCHAPPEN - OP HET GEBIED VAN DE - RIJ- EN AFRICHTINGSKUNST.

Op het huldeblijk door genoemde officieren de Rijsschool aangeboden, bestaande in een bronzen plaquette, groot 50 bij 35 c.M., komt de voorzijde van den penning voor, 19,1 c.M. in doorsnede, zonder omschrift.

Krachtens K.B. van 4 November 1857 werd op 1 December van dat jaar een militaire rijcursus te Haarlem opgericht, die in 1859 naar Venlo verplaatst werd, om op 1 November 1885 te Amersfoort gevestigd te worden. Zij omvat tegenwoordig de eigenlijke rijsschool voor oefening van officieren en onderofficieren der bereden wapens in de rij- en africhtingskunst; verder het remonte-depôt, waar jonge paarden voor de cavalerie afgericht worden; ten slotte de opleidingsschool der reserve-officieren van de cavalerie.

JAN HERMAN VAN REEDE werd den 12 Januari 1878 te Zwolle geboren, den 28 Juli 1898 benoemd tot 2en luitenant der artillerie, is sinds 26 Juli 1926 directeur der Rijsschool.

122b. Eerepenning door H. M. Koningin WILHELMINA uitgereikt aan de Eerewacht van oud-cadetten en -adelborsten bij de nationale huldiging op 9 September 1933 te Amsterdam.

Voorzijde: Links gewend borstbeeld van H. M. de Koningin met diadeem. Tusschen het kleed om den hals slingert zich een bloeiende oranjetak. Omschrift:

WILHELMINA KONINGIN. Rechts ter zijde van het borstbeeld:
J. H. BAARS.

Keerzijde: Zware krans van bloeiende en vrucht-dragende oranjetakken door linten omslingerd, onder samengeknoopt.

In het veld binnen den krans het opschrift: 1898 -
EEREWACHT - CADETTEN & ADELBORSTEN - 1933.

Matzilver, met knop en ring,* groot 45 m.M. Door
's Rijks Munt.

Lint: Oranje met breede Nassausch blauwe middenbaan.

De penning zonder het opschrift is beschreven door
STEPHANIK en ZWIERZINA, *Inhuldigingspenningen*, no. 141.

Toen H. M. Koningin WILHELMINA den 6 September 1898 zich van het Koninklijk Paleis te Amsterdam naar de Nieuwe Kerk begaf om daar ingehuldigd te worden, vormden 32 cadetten en 32 adelborsten een eerewacht. Zij stonden opgesteld langs de overdekte gang, die tusschen beide gebouwen was opgericht en hielden de stijlen van die gang vast. Als herinnering ontvingen zij een exemplaar in brons van den op last van H. M. de Koningin geslagen inhuldigingspenning, waarvan de voorzijde het borstbeeld der Koningin vertoont en ontworpen is door BART VAN HOVE, de keerzijde een allegorische voorstelling op de inhuldiging, ontworpen door C. J. BEGEER. (STEPHANIK en ZWIERZINA, *Inhuldigingspenningen*, no. 4).

Ter gelegenheid van de 35ste herdenking van deze gebeurtenis, vond in het Olympisch Stadion te Amsterdam den 9 September 1933 een grootsche huldiging van onze Vorstin plaats. Hierbij was een eerewacht gevormd uit de oud-cadetten en -adelborsten, die in 1898 als zoodanig dienst gedaan hadden. Deze eerewacht bestond uit 18 oud-cadetten en 18 oud-adelborsten. Als herinnering hieraan ontvingen de Heeren bovenomschreven draagpenning namens H. M. de Koningin. Hoog te waardeeren

is het feit, dat H. M. hiervoor heeft uitgekozen den fraaïen penning van BAARS, in 1898 aan 's Rijks Munt vervaardigd; deze toch vertoont het portret van de Vorstin uit het Inhuldigingsjaar.

KONINKLIJKE MARINE.

131a. Penning op de 25-jarige herdenking van het forceeren van de Straat van Simonoseki, 1863—1888.

Voorzijde: Binnen breeden rand een voorstelling van de stoomkorvet MEDUSA in de Straat van Simonoseki, in gevecht met twee Japansche oorlogsschepen en met het aldaar liggende fort, waaruit granaten geschoten worden, die boven de Medusa uiteenspringen. Rond de Straat bergachtig landschap.

Keerzijde: Binnen breeden rand het omschrift: * AAN VICE-ADM^l J^{hr} F. DE CASEMBROOT VAN ZIJN OUD ETAT-MAJOR 1888. door een parelrand gescheiden van het opschrift: Z^e Me MEDUSA — SIMONOSEKI — 11. JULI 1863.

Boven en onder het opschrift krulversiering.

Bron, 63 m.M. Twee exemplaren in brons en de beide stempels in 's Rijksmuseum te Amsterdam.

Plaat II.

Toen op den 9 Juli 1863 Zr. Ms. korvet met stoomvermogen Medusa van Decima naar Yokohama voer, ontmoette zij een stoomschip onder commando van een Fransch marine-officier, die berichtte, dat in de Straat van Simonoseki eenige Japansche batterijen met zwaar geschut op zijn bodem gevuurd hadden. Als bevelhebber van een oorlogsschip van een bevriende natie wilde de commandant der Medusa niet van koers veranderen en steunend op zijn recht de Straat van Simonoseki ongehinderd door te varen, besloot hij dezen doorgang desnoods te forceeren.

Den 11 Juli bij Simonoseki gekomen, werd hij door de daar liggende Japansche batterijen en twee bewapende koopvaardij-schepen inderdaad beschoten, welk vuur onmiddellijk door de Medusa beantwoord werd.

Ondanks voltreffers en tegenstroom gelukte het de korvet na twee uren van gevecht den uiterst moeilijken tocht door de Straat te volbrengen.

Een jaar later, op den 5 en 6 September 1864, heeft een Fransch-Amerikaansch-Engelsch-Nederlandsch eskader, waartoe onze oorlogsschepen Metalen Kruis, Djambi, Amsterdam en Medusa behoorden, de vijandelijke forten rond de Straat van Simonoseki vernield en zoo de Straat heropend.

Behalve door het verleenen van persoonlijke onderscheidingen, toonde Z. M. Koning WILLEM III zijn hooge tevredenheid met bovenbeschreven feiten, door toe te staan, dat elk der vier schepen een vlag zou voeren, op welker witte baan voor de Amsterdam, Djambi en Metalen Kruis aan één zijde, voor de Medusa aan beide zijden de naam Simonoseki met de dagteekening van de gevechten in Japan vermeld zou staan.

FRANÇOIS DE CASEMBROOT werd den 26 Juli 1817 te Luik geboren, den 1 October 1836 tot adelborst 1e klasse benoemd en overleed te 's-Gravenhage den 14 April 1895.

De Etat-Major van de Medusa bestond in Juli 1863 uit de Heeren:

Commandant: Kapitein luitenant, Adjudant des Konings in gewonen dienst Jhr. F. DE CASEMBROOT.

Eerste officier: Luitenant ter zee 1e klasse I. I. DE HART.

Luitenant ter zee 2e klasse: D. G. E. WOLTERBEEK MULLER, A. J. THURKOW en P. WITTOP KONING.

Adelborst 1e klasse: J. T. F. BRUYN, J. VAN HERWAARDEN, E. J. HOOS, J. C. A. WISSEL, W. C. A. ZIEGENHIRT VON ROSENTHAL en H. DE JONGH.

Officier van gezondheid 2e klasse: C. F. T. HOMMEL.

Officier van gezondheid 3e klasse: H. J. NIEUWKERK.

Officier van Administratie 2e klasse: J. A. WALDECK.

Scheepsklerk: L. C. DUHNÉ.

Het is mij niet mogen gelukken te vinden door wien de fraaie penning vervaardigd is en waar hij geslagen is.

SCHUTTERIJ.

306. Prijspenning van den Nederlandschen Schutterij- kaderbond.

Hiervan komt een zilveren miniatuur medaille voor,
groot 23 m.M.

Amsterdam.

Dr. W. F. BAX.

